

สารบัญ

หน้า

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	ระยะเวลาการให้หลักสูตร.....	8
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
	สมมติฐานการวิจัย.....	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
	การพัฒนาหลักสูตร.....	13
	ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม.....	22
	การสัมภาษณ์.....	33
	ข้อมูลชุมชน.....	41
	ภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	43
	หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	
	กลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี.....	50
	การสร้างเกณฑ์การประเมิน(Rubric Score).....	57
	ความพึงพอใจ.....	64
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	69
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
	ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียน	
	จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	72

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	76
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	83
ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจาก ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	92
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	96
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	96
ตอนที่ 2 ผลการสร้างและประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	98
ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	103
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมฝึกอบรมตาม หลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	104
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	107
สรุปผลการวิจัย.....	107
อภิปรายผล.....	108
ข้อเสนอแนะ.....	111

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บรรณานุกรม.....	112
ภาคผนวก.....	116
ภาคผนวก ก.....	117
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	118
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	118
รายชื่อวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	119
ภาคผนวก ข.....	120
แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นชนเผ่าม้ง และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการทำผ้าลายเขียนเทียน เพื่อจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	121
แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ที่เป็นชนเผ่าม้งและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำผ้าลายเขียนเทียน เพื่อจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (สำหรับผู้ทรง คุณวุฒิ).....	129
ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียนที่เป็นชนเผ่าม้งและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำผ้าลายเขียนเทียน เพื่อจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น	

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (โดยผู้ทรงคุณวุฒิ).....133

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ค.....136

หลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 137

คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....149

ภาคผนวก ง.....226

แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ).....227

ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (โดยผู้ทรงคุณวุฒิ).....232

ภาคผนวก จ.....237

แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 238

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ

เรื่องการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6(สำหรับผู้ทรง

คุณวุฒิ).....247

ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ

เรื่องการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (โดยผู้ทรงคุณวุฒิ) 268

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ฉ.....	288
แบบประเมินความสามารถในการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	289
แบบประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถในการทำ ผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (สำหรับผู้ทรง คุณวุฒิ).....	291
ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถในการทำ ผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (โดยผู้ทรงคุณวุฒิ)	292
ภาคผนวก ช.....	293
แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมฝึกอบรม การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	294
แบบประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ต่อกิจกรรมฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (สำหรับผู้ทรง คุณวุฒิ)	296
ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ต่อกิจกรรมฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (โดยผู้ทรงคุณวุฒิ).....	299

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ซ.....	301
ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตามวิธีของ Brennan (B) ของแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	302
ภาคผนวก ฉ.....	305
ค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถของนักเรียนในการทำผ้าลายเขียนเทียน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	306
ภาคผนวก ช.....	308
ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักเรียน ต่อกิจกรรมฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมฝึกอบรม	309
ภาคผนวก ฎ.....	311
ภาพกิจกรรม.....	312
ประวัติผู้วิจัย.....	330

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	แสดงโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....78
2	แสดงตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดลักษณะข้อสอบของแบบทดสอบ วัดความรู้ความเข้าใจ เรื่องการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....84
3	แสดงตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดลักษณะข้อสอบของ แบบประเมินความสามารถในการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....87
4	แสดงกำหนดการฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....90
5	แสดงผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม การทำผ้าลายเขียนเทียน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....99
6	แสดงเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การทำผ้าลาย เขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนฝึกอบรมกับหลังฝึกอบรม.....103
7	แสดงเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถในการทำผ้าลายเขียนเทียน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังฝึกอบรม กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ($\mu = 21.00$) 104

8	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมฝึกอบรม.....	104
---	---	-----

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนเรื่อง ปัญหา และความต้องการหลักสูตรการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	133
10	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนเรื่อง ปัญหา และความต้องการหลักสูตรการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	134
11	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปัญหา และความต้องการหลักสูตรการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	135
12	แสดงผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจาก ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (โดยผู้ทรงคุณวุฒิ).....	232
13	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (โดยผู้ทรงคุณวุฒิ)	268
14	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถในการทำ ผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (โดยผู้ทรงคุณวุฒิ)	292
15	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน	

ต่อกิจกรรมฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (โดยผู้ทรงคุณวุฒิ).....299

16 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อตามวิธีของ Brennan (B) ของแบบทดสอบวัดความรู้
ความเข้าใจ เรื่องการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 302

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถของนักเรียนในการทำผ้าลายเขียนเทียน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 307	
18 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักเรียน ต่อกิจกรรมฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมฝึกอบรม 309	

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 ทฤษฎีองค์ประกอบคู่ของเฮอริชเบอร์ก	66
2 ความพึงพอใจนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ	67
3 วิทยาการท้องถิ่น	119
4 ลายผ้าเขียนเทียนแบบดั้งเดิม	163
5 ผ้าลายเขียนเทียนแบบดั้งเดิม	165
6 เสื้อผ้าที่ตัดเย็บจากผ้าลายเขียนเทียน	178
7 ผ้าปูโต๊ะที่ทำจากผ้าลายเขียนเทียน	178
8 ชุดแต่งกายในเทศกาลปีไหมม้ง	178
9 ประเพณีปีไหมม้ง	178
10 ร้านค้าของที่ระลึกในชุมชน	179
11 แหล่งเรียนรู้ในการทำผ้าลายเขียนเทียน	185
12 วัสดุอุปกรณ์ในการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น	190
13 วัสดุอุปกรณ์ในการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น (ต่อ)	191
14 วัสดุอุปกรณ์ในการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น (ต่อ)	192
15. วัสดุอุปกรณ์ในการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น (ต่อ)	193
16. ขั้นตอนการเตรียมและเขียนลายผ้า	200
17 ขั้นตอนการหมักย้อม	201
18 ลายแก้วฟาง	205
19. ขั้นตอนการเขียนลายแก้วฟาง ขั้นที่ 1	206

20	ขั้นตอนการเขียนลายเก้าฟาง ชั้นที่ 2	207
21	ขั้นตอนการเขียนลายเก้าฟาง ชั้นที่ 3	208
22	ขั้นตอนการเขียนลายเก้าฟาง ชั้นที่ 4	209
23	ขั้นตอนการเขียนลายเก้าฟาง ชั้นที่ 5	210

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า	
24	ขั้นตอนการเขียนลายเก้าฟาง ชั้นที่ 6	211
25	ขั้นตอนการเขียนลายเก้าฟาง ชั้นที่ 7	212
26	ขั้นตอนการเขียนลายเก้าฟาง ชั้นที่ 8	213
27	น้ำหอม	214
28	ขั้นตอนการต้มผ้าหอม	214
29	ภาพพิธีเปิดการอบรม	312
30	ภาพนักเรียนทำแบบทดสอบก่อนฝึกอบรม	313
31	ภาพการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการทำผ้าลายเขียนเทียน	314
32	ภาพศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการทำผ้าลายเขียนเทียน	315
33	ภาพการศึกษาการเขียนลายผ้าจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	316
34	ภาพการศึกษาการเขียนลายผ้าจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน (ต่อ)	317
35	ภาพศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการทำผ้าลายเขียนเทียน	318
36	ภาพการฝึกเขียนลายแบบดั้งเดิม	319
37	ภาพขั้นตอนการเขียนลายผ้า	320
38	ภาพการฝึกเขียนลายผ้าแบบดั้งเดิม	321
39	ภาพการเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการต้มเทียน	322
40	ภาพขั้นตอนการเขียนลายผ้า	323
41	ภาพขั้นตอนการเขียนลายผ้า (ต่อ)	324
42	ภาพแสดงผลงานการเขียนลายผ้า	325

43	ภาพขั้นตอนการต้มผ้าข้อม	326
44	ภาพขั้นตอนการต้มผ้าข้อม (ต่อ)	327
45	ภาพการตากผ้าที่ผ่านการข้อมแล้ว	328
46	ภาพการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียน	329